

ÄMNESBUNDEN LÄROPLAN DRAGSPEL

Borgå stads bildningsnämnd 12.3.2019

Uppdaterad 1.8.2025

Förberedande undervisning i dragspel

Målsättningar

- Vi lär oss grunderna i att hantera instrumentet och hittar en naturlig spelställning samt får förutsättningar till fortsatta instrumentstudier.
- En naturlig spelställning och behärskning av instrumentet innefattar:
 - Sittställning
 - Händernas ställning
 - Fingersättningar
 - Att hantera bälgen
- Vi strävar till att erbjuda elever i individuell undervisning också en möjlighet till att spela i grupp.
- Eleven bekantar sig med notbilden och lär sig att läsa och skriva enkla rytmer och melodier
- Vi strävar till att ge elevens kunskaper som ökar kreativiteten
- Elever i förberedande undervisning deltar i konserter tillsammans med elever i grundstudierna
- Vi bekantar oss med enkla improvisationsuppgifter
- Vi strävar till att samarbeta med föräldrarna, de kan t.ex. vara med på lektionerna.
- Spelglädje och att väcka musikintresse.
- Att behärska grundrytmerna.
- Att läsa noter i G-klav.
- Att spela på gehör.
- Improvisation och lek med rytmer.
- Att vi lär oss att öva hemma.

Innehåll

- Vi lär oss bekanta, lätta sånger och melodier
- Vi bekantar oss med improvisation
- Vi bekantar oss med olika musikstilar genom att spela, sjunga och lyssna
- Vi spelar ensamma och i grupp
- Eleven får erfarenhet av att uppträda inför publik
- Vi lär oss att öva hemma.
- Vi övar på en repertoar enligt ålder och kunskapsnivå

GRUNDSTUDIER I DRAGSPEL

Allmänna målsättningar för alla nivåer

- Eleven trivs med att spela och har en god spelställning. Hen behärskar sitt instrument, speciellt att använda bälgen. Eleven spelar både från noter (G- och F-klav) och på gehör samt behärskar också rytmer. Eleven har spelat samspel i olika sammansättningar med olika instrument. Hen har bekantat sig med att komponera och göra egna improvisationer.

GRUNDNIVÅ 1

Målsättningar

- eleven hittar ett naturligt spelsätt
- lär sig läsa lättare not text och att kombinera det hen lärt sig med musikens gestaltungsämnen
- spelar regelbundet på gehör
- lär sig öva enligt övningens grundelement; regelbundet, mångsidigt och självständigt
- får förutsättningar till fraserings och artikulation samt tekniska och konstnärliga grundkunskaper
- lär sig ta fram styckets karaktär och stämning
- får förutsättningar till att lära sig nya kompositioner
- får förutsättningar till att spela utantill
- får förutsättningar till att gestalta enkla musikaliska strukturer
- får handledning till att uppträda inför publik samt erfarenheter av att uppträda
- får förutsättningar till samspel
- uppmuntras till att improvisera och komponera
- intresserar sig för att lyssna på musik
- klarar av att sköta om sitt eget instrument

Innehåll

- Skolor
 - Fem skolor, varav minst en naturlig eller harmonisk mollskala. En av skalorna kan efter fritt val också vara en modal skala.
 - Skalorna spelas i ett lugnt tempo i en oktavs omfång tillsammans med en bruten treklang på första steget. Skalorna spelas enligt elevens förutsättningar antingen med båda händerna eller med händerna skilt. Minst en skala spelas med vänsterhand.
- Repertoar
 - Vi strävar till att välja en repertoar enligt elevens intresse och uppmuntrar eleven till att söka kunskap om t.ex. tonsättarna och musikstyckena.
 - Övningsstycken som tränar olika tekniska delområden.
 - Lätta stycken, som representerar olika stilar och stilperioder och är olika när det gäller tempo och stämning.
 - Finländsk musik.

- Vår tids musik.
- Prima vista–spel.
- Samspel.
- Eleven bekantar sig medackompanjemangets grunder. Repertoaren består av folkvisor och barnsånger samt annan lämplig repertoar.
- Att skapa musik, improvisera och komponera.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

Instuderingsuppgiften och/eller skalorna kan avläggas efter elevens val antingen på förhand med hjälp av videoinspelning eller inför nämnden i samband med nivåprovet.

- Skalor
 - Fem skalor, varav minsten antingen naturlig eller harmonisk moll. En skalorna kan ersättas efter fritt val med en modal skala. Skalorna spelas i en oktavs omfång i ett jämnt och lugnt tempo med en bruten treklang på första steget. Skalorna spelas enligt elevens möjligheter antingen med båda händerna samtidigt eller med händerna skilt. Minst en skala spelas också med vänster hand.
 - Om skalorna spelas inför nämnden, sköter nämnden skalornas val. Vid videoinspelning spelas alla skalor som hör till nivån.
- Prima vista
 - Instuderingsuppgift, med egen förberedelse i annat utrymme i 10 minuter.
 - Instuderingsuppgiften är med en hand, en enkelmelodi skriven i g-klav.
- Nämnd
 - Den egna läraren och en kollega. Eleven deltar i utvärderingen.

Konstnärlig del

- Repertoar
 - 3 stycken i olika stil: ett barockstycke eller annat polyfont stycke, en etyd och ett fritt valt stycke.
 - Programmet kan spelas upp delvis eller helt i förväg inspelat.
- Nämnd
 - Två eller tre medlemmar och den egna läraren och eleven.
- Att spela utantill
 - Programmet spelas till större delen utantill, en del av programmet kan spelas ur noter.
 - Samspelet kan spelas ur noter.

- Övrigt
 - Eleven uppmuntras till att söka kunskap och berätta eller skriva något t.ex. om ett fritt valt stycke.

GRUNDNIVÅ 2

Målsättningar

- eleven utvecklar vidare sin notläsningsförmåga och strävar till att kombinera det inlärd med musikens gestaltungsämnen
- lär sig mera om övningens grundelement: regelbundenhet, mångsidighet och självständighet
- vi strävar till att välja repertoar utgående från elevens intresse, vi uppmuntrar till att söka kunskap t.ex. om tonsättare och stycken
- får färdigheter till frasering och tekniska och konstnärliga grundfärdigheter
- får större förutsättningar till att spela utantill och från gehör
- kan gestalta verkens musikaliska strukturer och helheter i stycken under arbete
- får erfarenhet av olika uppträdningssituationer
- utvecklar vidare sina förutsättningar till samspel
- improviserar och komponerar ur sin musikaliska utgångspunkt
- lyssnar på musik och bekantar sig med musik från olika stilperioder både genom att lyssna och spela
- avlägger grundnivå 1 i fritt ackompanjemang under studierna på grundnivå 2 i dragspel
- studierna kan innehålla samarbete mellan olika konstarter i mån av möjlighet
- vi utnyttjar musikens teknologi i studierna i mån av möjlighet

Innehåll

○ Skolor

■ Fem durskalor (2# – 2b) med tillhörande parallella harmoniska molltonarter inom omfånget av två oktaver. Skalorna spelas med båda händerna samtidigt i ett smidigt tempo. Brutna treklanger på första stadiet och en kadens i oktavläge I-IV-V-I. Kromatisk skala. Det är möjligt att ersätta två skolor med fritt valda modala skolor.

■ Kadenser kan också spelas genom att ackompanjera en enkel melodi med grundackord (I-IV-V). Kadensuppgifterna spelas ur noter med melodi och ackordanalys eller steganalys. Eleven kan efter eget val också harmonisera melodin själv. Melodin kan spelas av en annan person eller eleven själv.

○ Övningsstycken som övar olika tekniska delområden

○ Verk, som representerar olika tidsperioder, stilar och former och är olika när det gäller tempo och stämning

○ Finländsk musik och vår tids musik bör ingå i repertoaren

○ Prima vista -spel

○ Samspel

○ Ackompanjemangsuppgifter

○ Att skapa musik, improvisera och komponera enligt hur elev och lärare kommer överens

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

Instuderingsuppgiften och/eller skalorna kan genomföras enligt elevens val antingen genom att spela in i förväg på video eller inför nämnden i samband med nivåprestationen.

- Skalor
 - Dur- och harmoniska mollskalor 2# – 2b inom två oktaver. Två av skalorna kan ersättas av fritt valda modala skalor. En del av skalorna kan spelas med händerna skilt.
- Prima vista
 - Instuderingsuppgift, som får studeras i en annan klass i ca 10 minuter.
Instuderingsuppgiften motsvarar svårighetsgraden av föregående grundnivårepertoar.
- Nämnd
 - Egen lärare och en kollega. Eleven deltar i bedömningen.

Konstnärlig del

- Repertoar
 - Ett virtuost stycke
 - En barock-, klassisk eller annan liten komposition
 - Två fritt valda kompositioner i olika stilar
 - Ackompanjemangsdelen
 - Förbereds i förväg med båda händerna: två eller tre ackompanjemang med olika taktarter.
 - Programmet kan spelas upp delvis eller helt i förväg inspelat.
- Nämnd
 - Två eller tre medlemmar, egen lärare samt eleven
- Att spela utantill
 - Programmet spelas huvudsakligen utantill, vissa delar kan spelas med noter. Samspelet kan spelas med noter.

GRUNDIVÅ 3

Målsättningar

- eleven kan uppehålla och öva sin spelförmåga självständigt
- får färdigheter för en musikhobby för hela livet
- kan spela utantill och på gehör
- kan gestalta musikaliska strukturer och helheter i styckena som är på gång, strävar till att härleda det inlärd till musikens gestaltungsämnen.
- kan härleda de egna styckena till studierna i musikens historia; söker kunskap om tonsättare och olika tidsperioder
- får erfara renhet av olika uppträdningssituationer både ensam och i grupp
- deltar i samspel och kan fungera i grupp
- kan tolka musik från olika tidsperioder
- kan ackompanjera stycken från ackordanalys

- fortsätter att improvisera och komponera musik ur sin egen utgångspunkt
- väljer repertoar utgående från det egna intresset, uppmuntras till att söka kunskap t.ex. om tonsättare och stycken
- lyssnar på musik, bekantar sig med sin tids musik samt finländsk musikkultur och följer med händelser i musiklivet bl.a. genom media samt besöker konserter i mån av möjlighet.

Innehåll

- Skolor
 - Durskolor och harmoniska mollskolor i alla tonarter inom två oktavers omfång i ett ganska snabbt tempo med legato-, portato- och staccatoanslag. Brutna treklanger på första steget och kadenser i oktavläge I-IV-V7-I. Tre av skolorna kan ersättas med tre fritt valda modala skolor.
 - Övningsstycken som övar olika tekniska delområden
 - Verk som representerar olika tidsperioder, stilar och former och är olika när det gäller tempo och stämning
 - Finländsk musik
 - Vår tids musik
 - Prima vista -spel
 - Samspel
 - Ackompanjemang på gehör och ur ackordanalys

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

Instuderingsuppgiften och /eller skolorna kan enligt elevens val avläggas på förhand genom att videofilma eller inför nämnden i samband med nivåprovet.

- Skolor
 - Durskolor och harmoniska mollskolor i alla tonarter inom två oktavers omfång i ett ganska snabbt tempo med legato-, portato- och staccatoanslag. Brutna treklanger på första steget och kadenser i oktavläge I-IV-V7-I. Tremolo med bälgen bör ingå i skolorna eller repertoaren.
 - Tre fritt valda modala skolor, som kan avläggas antingen under spellektionerna eller i modala vertstaden el.dyl. Modala skolorna spelas inom omfånget av en oktav.
 - Vid videoinspelning räcker det med en dur- och en mollskala från varje rad. Kollegan väljer skolorna för videoinspelningen.
- Prima vista
 - Instuderingsuppgift, som eleven bekantar sig med i 10minuter i annat utrymme. Uppgiftens svårighetsgrad motsvarar den repertoar i den föregående grundnivån.
- Nämnd
 - Den egna läraren och en kollega. Eleven deltar i utvärderingen.

Konstnärlig del

- Repertoar
 - Komposition i barockstil
 - Komposition i svitform eller ett variationsverk
 - Virtuost stycke
 - Komposition efter fritt val, som är i annan stil än resten av programmet
 - Det rekommenderas att programmet innehåller vår tids musik och kammarmusik
 - Nivåprovets program kan dessutom kompletteras med egna kompositioner, improvisation eller ackompanjemang, som är lättare än repertoaren i grundnivå 3
 - Programmet kan spelas upp delvis eller helt i förväg inspelat.
- Nämnd
 - 2–3 medlemmar samt den egna läraren och eleven
- Att spela utantill
 - Programmet spelas till större delen utantill, en del av programmet kan spelas ur noter. Samspelsstycket kan också spelas ur noter.

FÖRDJUPADE STUDIER I DRAGSPEL

Målsättningar

- eleven får förutsättningar till vidare studier och en musikhobby för hela livet
- får förutsättningar till att öva självständigt på nya verk
- kan utnyttja inlärd kunskaper ur musikens gestaltungsämnen i det egna spelandet
- bekantar sig med spelteknik och notation i vår tids musik
- klarar av att spela utantill
- kan gestalta musikaliska helheter
- får erfarenheter från olika uppträdningstillfällen
- deltar i samspel
- kan tolka musik från olika tidsperioder
- lyssnar på konserter och inspelningar
- bekantar sig med sin tids musik och den finländska musikkulturen samt följer med musiklivets händelser bl.a. via media och enligt möjligheterna även på LIVE-konserter
- utvecklar sina färdigheter i att komponera och improvisera

Innehåll

- Skalar
 - Durskalor och harmoniska mollskalor i alla tonarter inom två oktavers omfång i snabbt tempo med legato-, portato- och staccatoanslag. Brutna treklanger på första steget och kadenser i oktavläge I-IV-V7-I.
- Övningsstycken som övar olika tekniska delområden
- Verk som representerar olika tidsperioder, stilar och former och är olika när det gäller tempo och stämning
- Finländsk musik

- Vår tids musik
- Prima vista -spel
- Samspel
- Ackompanjemang på gehör och ur ackordanalys
- Att skapa musik, komponera, improvisera, harmonisera och transponera

Slutarbete

- De fördjupade studierna avslutas med ett slutarbete, vars innehåll formas enligt elevens starka sidor och egna intresseområden.
- Slutarbetet kan vid sidan av det egna instrumentets nivåprestation även innehålla t.ex.sång eller spel på sidoinstrumentet, egna kompositioner, en egen producerad konsert, inspelning eller självgjord musikvideo. Dragspelskollegiet godkänner planen för de fördjupade studierna och dess målsättningar, som eleven och läraren har gjort tillsammans, ungefär ett år före den planerade tidpunkten för slutarbetet. Om slutarbetet innehåller annat än själva nivåprovet i huvudämnet, minskardet i motsvarande mängd nivåprestationens innehåll.
- Den nedanstående strukturen är en modell för ett slutarbete. Slutarbetet kan dock genomföras på olika sätt, till exempel genom att fokusera på en slutkonsert eller genom att sammanställa slutarbetet av olika delar som bildar en helhet (framträdanden, studioinspelningar etc.).

Teknisk del

- Skalar
 - En dur och en moll + omvändningar av treklängen spelas med bälgtrémolo tillsammans med egen lärare. Trémolo med båda händerna samtidigt över 2 oktaver i 1/16-delar och 1/8-delstrioler.

Konstnärlig del

Programmet byggs upp enligt elevensintresse och genom att utnyttja hens kunskande.

Program

- Fyra kompositioner i olika stilar, som kan vara exempelvis en barockstil, en svitform, ett virtuosstycke och en valfri komposition. Nivåprestationen kan även innehålla egna kompositioner, improvisation eller ackompanjemang.
- Det rekommenderas att nivåprestationen innehåller vår tids musik och kammarmusik.

Att spela utantill

- Programmet spelas huvudsakligen utantill, men delar av programmet kan också spelas från noter. Kammarmusik kan spelas från noter.
- Programmet kan spelas delvis eller helt som en förinspelad version.

Nämnd

- 2–3 medlemmar och den egna läraren. Eleven deltar i utvärderingen.